

Udgifter paa Finantslovsforslaget, men naturligvis havde den en Bihensigt dermed, og Grunden til, at dette Skridt ikke blev godkendt fra Thingets Side, var navnlig den, at man ikke der kunde komme til en fuldstændig udtømmende Debat om Retsspørgsmaalet, Spørgsmaalet om Eiendomsretten over disse Midler, og at man derfor ansaae det for rigtigt at lade den hele Post falde bort. Men nu indholdes der i den Fremtid, vi gaae imøde, i finantsfel Henseende en fornøjet Opfordring til at undersøge de Indtægter og Udgifter, vi have for enhver Green af Statshusholdningen, altsaa ogsaa med Hensyn til dette, som er en saa overordentlig betydelig Deel af Statsformuen. Jeg antager ikke, at det vil kunne skee med nogen Nytte ved det private Initiativ at opføre disse Summer i Finantslovsforslaget, i ethvert Fald ikke, før vi gennem Statsregnskaberne faae nøiere Oplysninger, og denne Betragtning har for mig været det Afgjørende til ikke at stille videregaaende Forslag i indværende Session. Videre skal jeg nu for Diebliffet ikke udtale angaaende dette Punkt.

Der næst har jeg foreslået, at der ligeledes i Statsregnskabet for det kommende Finantsaar skulde opføres Indtægter og Udgifter for to af de saakaldte adelige Klostre. — Jeg sagde før, at det var ved at gjenneføe de Forhandlinger, der tidligere havde fundet Sted her i Thinget, at jeg havde ladet mig lede til det Forslag, jeg her har gjort, og dette er ogsaa Tilfældet med nærværende Forslag. I 16de Session var der her i Thinget nedsat et Udvalg, som behandlede Spørgsmaalet om Salg af Fæstegodsset under disse to adelige Klostre tilligemed et Par andre offentlige Stiftelser, nemlig Herlufsholm og Bispefeldt. Sagen var til første Behandling her i Thinget, og der blev udtalt forskjellige Meninger; der blev nedsat et Udvalg, og det overveiende Fleertal i dette Udvalg kom til det Resultat, at disse Stiftelser maatte betragtes som havende deres Oprindelse fra Statens Midler, fundede ved tidligere Kongers Beslutninger, og at de i den senere Tid vare undergaaede mange forskellige Forandringer ved kongelige Rescripter og Resolutioner, altsaa gennem den souveraine Konge, der i sig indbefattede saavel den lov-

givende som den administrative Magt, og det paa en saadan Maade, at det ikke bestemt lod sig adskille, hvor Kongen fremtræder som Lovgiver, og hvor han fremtræder som den udøvende Magt. Det nævnte Udvalg kom til den Betragtning af Sagen, at man maatte antage, at det var Lovgivningen, disse Stiftelser vare undergivne, og det var ledet af disse to Hensyn, at man kom til det Resultat at foreslaae, at de vedkommende Stiftelsers Fæstegods burde sælges i Henhold til de kongelige Anordninger fra Slutningen af det 17de Aarhundrede. Sagen kom imidlertid ikke til anden Behandling paa Grund af Sessionens Slutning, og der er altsaa ikke dengang blevet tilkendegivet nogen Mening fra Thingets Side gennem en Afstemning. Derfor har jeg troet, at det var rigtigt paany at fremdrage dette Forhold, for at Thinget kunde sættes istand til at komme til Klarhed om disse Stiftelsers hele Væsen og til at see, om der ikke fra denne Side kunde hentes en Indtægt for Statskassen. Det er meget betydelige Summer, der her handles om. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at man af de Opgivelser, som findes i Hof- og Statskalenderen for 1868, seer, at Ballø Stift har en Formue bestaaende i Hartkorn, i Skove og i Capitaler, som efter en jevn Beregning vil have en Værdi af mindst 11 Millioner Rdlr. Bømmetofte Kloster har Eiendomme af samme 3 Arter til et Beløb af omtrent 7 Millioner Rd. Nu er det min Overbeviisning, at naar disse Midler hidrøre fra Staten, fra en Tid, da Kongerne ikke havde en særskilt Formue, og der ikke eksisterede nogen Civilliste som den, vi nu i Henhold til Grundloven fastsætte ved Lov, saa kunne de ikke betragtes som nogen privat Eiendom for Kongen og Kongefamilien, men maae til enhver Tid kunne undergives Lovgivningsmagtens Bestemmelse. At Renten af 18 Millioner Rd. eller rettere Afgiften af Fæstegods og Skove af denne Værdi anvendes til Underhold for nogle adelige Frøken og høiere- staaende Rangspersoners Døtre, der gennem en Indskrivningssum erhverve sig Ret til at nyde Godt af disse Midler, kan jeg ikke ansee for at være hensigtsmæssigt, ja ikke engang stemmende med Grundlovens Bud i § 92, der udtrykkeligt siger, at enhver i Lovgivningen til Adels Titel og